

Replik fra Den katolske Kirke i Danmark

ved Czeslaw Kozon, biskop over Den katolske Kirke i Danmark

Historie

Den katolske Kirke i Danmark er organiseret i eet stift betegnet som "Bispedømmet København" og dækker hele det danske rigsfællesskab.

Efter reformationen var Danmark i katolsk henseende under ledelse af skiftende tyske biskopper. I 1868 blev Danmark et selvstændigt katolsk distrikt kaldet "apostolsk præfektur" under ledelse af en ikke-bispeviet præst. I 1892 ophøjedes præfekturet til "apostolsk vikariat," hvis leder hermed blev biskop. I 1953 blev Danmark et selvstændigt bispedømme.

Medlemstal og organisering

Pr. 31. december 2007 var der i bispedømmet registreret 37.123 katolikker; men tallet må formodes at være 10.000, måske 20.000 flere, da mange udenlandske og ikke-praktiserende katolikker ikke er registreret.

Mange børn bliver ikke selvstændigt registreret, når de flytter hjemmefra.

Der er 47 sogne, territoriale menigheder, af forskellig størrelse og fordelt over hele landet med en stærkere koncentration i Københavnsområdet. Den største menighed er Århus med 3045 medlemmer, den mindste Nuuk med 61 medlemmer. 10 andre menigheder har over 1000 medlemmer. Antallet af sogne er stort i forhold til antallet af katolikker, hvilket skyldes de store geografiske afstande, som kræver, at der ikke må være for langt i mellem kirkerne, hvis folk skal kunne nå dem uden for meget besvær.

Foruden de 47 sogne er der organiseret regelmæssig sjælesorg for 10 fremmedsprogede grupper: Engelsk, filippinsk (de facto engelsk), fransk, italiensk, kroatisk, polsk, spansk, tamilsk, tysk og vietnamesisk. Der er messer på engelsk, italiensk, polsk og spansk hver søndag i København. De fleste øvrige grupper har messe et par gange om måneden både i København og i provinsen. I provinsen er de fleste udenlandske katolikker aktive i de territoriale menigheder. Nogle udlændinge kommer kun til messe, hvis den fejres på deres respektive sprog. Ingen sproggruppe har sin egen kirke, men benytter sognekirkerne og to andre kirker.

De ovenfor nævnte sproggrupper tilhører alle den latinske ritus, dvs den største og, for de fleste, mest kendte del af Den katolske Kirke. I de seneste år er der også kommet kaldæiske katolikker, mest fra Irak, og ukrainere til landet. De har en særlig status, ukrainerne er endda underlagt en ukrainsk biskop i Tyskland. Kaldæerne har fået overdraget en nedlagt sognekirke til permanent brug, ukrainerne anvender domkirken.

Etniske proportioner

Den katolske Kirke i Danmark blev efter religionsfriheden revitaliseret af katolske immigranter. Senere kom en række danske konvertitter til. Udlændingene var i begyndelsen tyskere, senere kom et lille antal bøhmiske glasarbejdere, italienske marmorarbejdere og endelig i slutningen af 19. århundrede et meget stort

antal polske landarbejdere, der som den første store immigrantgruppe satte stærkt præg på Den katolske Kirke i Danmark.

I nyeste tid er der kommet ungarere, endnu flere polakker, større grupper af vietnamesere, tamiler, mennesker fra Mellemøsten og afrikanske lande. Der er desuden mange enkeltpersoner fra mange forskellige lande.

Et forsigtigt skøn viser, at mindst 50% af katolikkerne i Danmark er af udenlandsk herkomst, herunder også medregnet sådanne, som er født i Danmark af udenlandske forældre.

Immigranternes præg på Den katolske Kirke i Danmark

I slutningen af 19. århundrede og i begyndelsen af det 20. konverterede mange danskere til Den katolske Kirke, og en hel del menigheder fik et stærkt danske præg. Med de senere større immigrantbølger er dette de fleste steder ændret. I nogle sogne udgør immigranterne langt den overvejende del af menigheden, i hvert fald den praktiserende del af den. Især polakker, vietnamesere, tamiler og kaldæere præger mange menigheder.

Immigranternes ankomst har revitaliseret mange menigheder, som syntes på vej til at sygne hen. Dette friske pust er stort set blevet vel modtaget. Dog kan den "danske" del af menigheden nogle steder føle en vis frustration ved at være i mindretal, hvilket dog egentlig ikke volder problemer.

I provinsen føler langt de fleste udlændinge sig som en del af den lokale menigheder og deltager i den danske gudstjeneste og undervisning. I Københavnsområdet eksisterer enkelte sproggrupper de facto som personalmenigheder.

Integrering

I langt de fleste menigheder integrerer immigranterne sig, om end de til en vis grad bevarer deres oprindelige præg i hvert fald for første generations vedkommende. Man ser blandt præster og menighedsmedlemmer forskelligt på, i hvilket omfang immigranter skal tilbydes sjælesorg på deres eget sprog, da dette efter nogens mening forsinker integreringen. Nogle er bekymrede for, at Den katolske Kirke i Danmark af omverdenen bliver betragtet som en kirke for udlændinge og således en kirke uden dansk præg og danske traditioner. Bestræbelserne består da i på den rigtige måde og i det rigtige tempo at få immigranterne til at føle sig som en integreret del af Kirken i Danmark, som kan beriges meget af udenlandske traditioner og nogle gange stærkere tilknytning til troen. Der arbejdes dog hele tiden på at betone Den katolske Kirkes hjemstavnsret i Danmark, begyndende med dens position i middelalderen, udformning af dansk liturgi, herunder også med anvendelse af danske lutherske salmer. Disse tiltag opmuntres immigranterne til at støtte og se værdien i, medens den danske del af Kirken gennem immigranternes tilstedeværelse får understreget Kirkens universelle væsen.

Præster og øvrigt personale

De fleste præster og søstre har altid været og er stadig af udenlandsk oprindelse. Af de 82 præster er kun 20 danskfødte. Blandt de næsten 200 søstre er antallet procentuelt endnu mindre.

Præster og søstre kommer fra forskellige lande med forskellige traditioner. Dette kræver en god indføring i danske forhold, især i sproget, som for mange er en stor udfordring. Nogle lærer og integreres hurtigere end andre. Forhold som præsters forskellige status i de enkelte lande, ukendskab til menighedsråd og lægfolks medansvar kan indimellem føre til misforståelser og i enkelte tilfælde til mindre konflikter.

Både før og nu har præster og søstre fra udlandet generelt vist stor motivation for at indleve sig i danske forhold, og Den katolske Kirke i Danmark er dem dybt taknemmelige for deres store og ofte pioneragtige indsats. Man vil fortsat være afhængig af præster og søstre fra udlandet, da tilgangen herhjemme til denne livsform er yderst begrænset.

Udfordringer

Den katolske Kirke mærker som andre kristne kirker udfordringen fra det ikke altid religiøst motiverede omgivende samfund. Denne udfordring er dobbelt på grund af dens status som mindretalskirke. Mange udlændinges forhold til Kirken svækkes på grund af mangel på den støtte, som det hjemlige miljø giver og på grund af de geografiske afstande. Især de unge mærker disse udfordringer, da en ung katolik ofte er ene med sin tro i lokalsamfundet og skolen. Generelt er det for især de unge også svært at forblive tro mod de katolske moralske normer i et frisindet samfund som det danske.

I et vist omfang er også proselytisme fra enkelte frikirker en udfordring, især for immigranter, der nogle gange her finder større nærhed, deres eget sprog og en livligere gudstjeneste.

De lokale menigheder oplever nogle gange en isolation og mangel på engagement fra immigranternes side hvad angår overtagelse af opgaver og tjenester.

Den ovenfor nævnte kontrast mellem danskhed og universalitet er en stadig udfordring.

Skærpelse af lovkrav til udenlandske præsters og søstres sprogkundskaber og betingelserne for deres indrejse giver anledning til bekymring.

Mål

Ønskelig er en langsom, ikke forceret, men målrettet integrering i den lokale kirke, ikke ved total opgivelse af eget sprog og egne traditioner, men ved at immigranterne engagerer sig aktivt og helhjertet i deres respektive menigheder, deltager i gudstjenesten, påtager sig opgaver og deltager i menighedsrådsarbejdet. Fra dansk side er det nødvendigt, at immigranternes mulighed for i hvert fald lejlighedsvis deltagelse i gudstjeneste på deres eget sprog respekteres og muliggøres.

Selv om de enkelte immigranter bliver integreret, vil der hele tiden komme nye, hvilket gør behovet for sjælesorg på fremmede sprog permanent, også forstærket af i hvert fald Hovedstadens status som metropol.